

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
КАФЕДРА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Соціальна та корпоративна відповідальність”

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань - 07 “ Управління та адміністрування ”

Спеціальність - 073 “Менеджмент”

Освітня програма – Менеджмент

Кількість кредитів – 3 – 90 год., із них: аудиторних - 40 год.; самостійної роботи студента – 50 год.

Форма навчання – денна

Рік підготовки – 2, семестр – 3

Компонент освітньої програми – обов’язкова.

Дні занять – відповідно до розкладу.

Консультації – відповідно до графіку навчального процесу.

Мова викладання – українська.

Керівник курсу:

Гузар Уляна Євгенівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри готельно-ресторанного бізнесу.

Контактна інформація:

Адреса: 79007, вул. Костюшка, 11, м. Львів. ауд. 120, e-mail: ulyna1@ukr.net

Опис дисципліни

Соціальна відповідальність підприємництва та здійснення компаніями соціальних програм – не просто національне явище, а факт міжнародного масштабу. Останні десятиліття трансформацій в нашій державі супроводжувалися інтенсивним розвитком міжнародних організацій, спрямованих на розробку сучасних принципів і механізмів соціально відповідальної поведінки бізнесу.

У сучасному світі корпоративна соціальна відповідальність є однією з найбільш обговорюваних в діловому світі. Це пов’язано з помітним зростанням ролі бізнесу в забезпеченні розвитку суспільства, а також підвищенням вимог до відкритості у діловій сфері. Запроваджуючи практику корпоративної соціальної відповідальності, позитивно впливає на добробут суспільства, компанії таким чином збільшують рівень довіри до своєї продукції та її сприйняття на ринку, а це, своєю чергою, забезпечує вищий рівень прибутків. Тому інтеграція принципу корпоративної соціальної відповідальності у стратегію розвитку бізнесу стає характерною рисою провідних вітчизняних компаній.

Основою реалізації стратегії КСВ є взаємодія між урядовими, діловими та громадськими структурами, ефективність якої визначається рівнем розвитку

інституційного забезпечення та формуванням соціальної відповідальності як особистісної якості фахівців, котрі приймають рішення.

Метою є формування у студентів базових знань про сутність та форми корпоративної соціальної відповідальності, місця КСВ в структурі управління підприємствами та організаціями, формування відносин з працівниками на засадах корпоративної соціальної відповідальності та інші аспекти соціально відповідальної поведінки підприємств та організацій.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Соціальна та корпоративна відповідальність» є загальні поняття КСВ, процеси становлення та розвитку системи КСВ в Україні, системний підхід до КСВ, взаємозв'язок КСВ з корпоративним управлінням, використання компаніями соціальної звітності, проблеми та перспективи розвитку системи КСВ в Україні, проблеми управління соціальними програмами компаній.

Основними завданнями полягають у тому, щоб оволодіти методологією формування КСВ, що в свою чергу, дозволить розробляти систему моніторингу ефективності діяльності організації у сфері КСВ та оцінювати результативність програм КСВ.

Навчальний контент

Назви змістових тем	Розподіл годин				Результати навчання. Знати:
	разом	л	с	с.р.	
Тема 1. Теоретичні основи соціальної відповідальності та корпоративної соціальної відповідальності	9	2	2	5	<ul style="list-style-type: none"> - сутність корпоративної соціальної відповідальності; - історію розвитку корпоративної соціальної відповідальності; - особливості соціальної відповідальності різних суб'єктів суспільного розвитку; - принципи добровільної та примусової соціальної відповідальності
Тема 2. Становлення і розвиток концепції корпоративної соціальної відповідальності	9	2	2	5	<ul style="list-style-type: none"> - історичні передумови зародження концепції корпоративної соціальної відповідальності; - еволюцію концепції корпоративної соціальної відповідальності; - теорії «корпоративного егоїзму», «корпоративного альтруїзму», «розумного егоїзму»; - базові принципи соціально відповідальних компаній; - правове регулювання корпоративної соціальної відповідальності; - принципи соціального партнерства (трипартизм); - відкриті та приховані форми КСВ
Тема 3. Моделі корпоративної соціальної відповідальності	9	2	2	5	<ul style="list-style-type: none"> - сучасні моделі корпоративної соціальної відповідальності; - принципи американської моделі корпоративної соціальної відповідальності; - елементи європейської моделі корпоративної соціальної відповідальності та її різновиди в державах ЄС; - характеристику японської моделі корпоративної соціальної відповідальності; - ознаки британської моделі КСВ;

					- принципи української моделі соціальної відповідальності
Тема 4. Стандарти корпоративної соціальної відповідальності	9	2	2	5	міжнародні стандарти: - стандарт ISO 14000; - стандарт SA 8000; - стандарт AA 1000; - стандарт Саншайн; - стандарт ISO 26000; - стандарт GRI. - проблеми та перешкоди розвитку КСВ в Україні; - тенденції розвитку КСВ; - переваги соціально відповідальних компаній
Тема 5. Нефінансова звітність підприємства	9	2	2	5	- корпоративні соціальні звіти: сутність, завдання, структуру; - принципи нефінансової звітності; - стандартні елементи звіту; - принципи створення соціального звіту компанії; - закордонний досвід щодо регулювання питань створення та представлення нефінансової звітності; - форми нефінансового звіту та його рекомендовану структуру; - вигоди та ризики підприємства від представлення нефінансового звіту; - характеристику етапів процесу підготовки соціального звіту підприємства
Тема 6. Взаємодія бізнес-влада-товариство в рамках соціальних програм та проектів	9	2	2	5	- моделі взаємодії бізнесу, влади та суспільства в рамках корпоративної соціальної відповідальності; - взаємодію державного, недержавного та приватного секторів в сфері корпоративної соціальної відповідальності; - роль і місце національних проектів у стратегічному розвитку корпоративної соціальної відповідальності
Тема 7. Екологічна компонента соціальної відповідальності	9	2	2	5	- сутність екологічної відповідальності; - еволюцію концепцій екологічної відповідальності; - елементи екологічної відповідальності бізнесу; - досвід реалізації принципів екологічної відповідальності; - шляхи посилення екологічної відповідальності
Тема 8. Формування корпоративної культури організації як передумови зародження корпоративної соціальної відповідальності	9	2	2	5	- взаємозв'язок корпоративної культури організації та корпоративної соціальної відповідальності; - принципи формування корпоративної культури та її структуру; - зовнішні прояви корпоративної культури; - організаційну культуру установи та її особливості; - особливості співпраці бізнес-структур з недержавними організаціями
Тема 9. Інструменти соціальної відповідальності управління підприємством	9	2	2	5	- принципи соціально орієнтованого менеджменту; - моделі соціально орієнтованого управління; - принципи соціально орієнтованого маркетингу; - характеристику соціального проекту; - розробку та реалізацію соціального проекту;

					- внутрішню та зовнішню соціальну політику компанії; - ефективність управління з урахуванням корпоративної соціальної відповідальності
Тема 10. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	9	2	2	5	- зовнішні та внутрішні чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні; - процеси активізації діяльності підприємств щодо розвитку соціально відповідального бізнесу; - напрямки державної політики сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу
Усього годин	90	20	20	50	

Формування програмних компетентностей

1) загальні компетентності:

ЗК2. Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

2) фахові компетентності:

СК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації;

СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

Програмні результати навчання:

ПРН6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

ПРН7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті.

ПРН10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач.

ПРН12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом).

Політика курсу

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Семінарські та практичні роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (55% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання (дострокове складання) окремих робіт чи курсу загалом відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин.

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу.

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час написання модульної контрольної роботи заборонене. Мобільні пристрої не дозволяється використовувати на лекційних та семінарських заняттях, а лише під час виконання практичних робіт. Виконання індивідуальної роботи – обов'язкове.

Якщо поточне оцінювання та модульна контрольна робота здійснюється студентами на дистанційній платформі Moodle, то студенти мають можливість один раз скласти завдання, дедлайн яких чітко встановлений параметрами програми.

Політика щодо відвідування: За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять в усній та письмовій формах. Максимальний сумарний бал за результатами поточного оцінювання – 30 балів. Поточні 30 балів студенти мають змогу отримати протягом вивчення курсу дисципліни.

Написання модульної контрольної роботи – оцінюється в 20 балів.

Підсумковий контроль – екзамен, який оцінюється в 50 балів.

Всього за курс – 100 балів. До екзаменаційної відомості вноситься сумарна кількість балів отриманих на основі поточного, модульного та підсумкового контролю знань.

Оцінювання якості знань студентів здійснюється відповідно до: Положення ЛДУФК - <http://ldufk.edu.ua/index.php/navchalna-robota.html>, Програми навчальної дисципліни - <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/28275> та Порядку оцінювання - <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/28274>.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Григор'єва О.В. Корпоративна соціальна відповідальність: навчально-методичний посібник. – Полтава: ПолтНТУ, 2017. – 88 с.
2. Курінна І., Малярчук В., Саприкіна М., Супрунюк М., Трегуб О. Прозорість і корпоративна соціальна відповідальність. – К. : Поліграфія «Юстон», 2015. – 47 с
3. Олійник О.О. Соціальна відповідальність: Навч. посіб. – Рівне : НУВГП, 2016. – 222 с.
4. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.
5. Соціальна відповідальність суспільних інститутів: інноваційний та соціально-гуманітарний аспект / монографія: редкол.; за наук. ред. А. Я. Кузнецової, Л. К. Семів, З. Е. Скринник. — Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. — 311 с. (Гузар У.Є. співавтор підрозділу 2.1).
6. Соціальна відповідальність : навч. посіб. / [А. М. Колот, О. А. Грішнова та ін.] ; за заг. ред. д.е.н., проф. А. М. Колота. – К. : КНЕУ, 2015. – 519 с.

Додаткова:

1. Гузар У., Дубик Н., Малічевська Х. Корпоративна культура в системі управління підприємствами готельно-ресторанного бізнесу / Проблеми і тенденції розвитку сучасної економіки в умовах інтеграційних процесів: теоретичні та практичні аспекти: матеріали IV Міжнародної науковопрактичної конференції, Херсон, 16-18 жовтня 2019 р. / Упоряд. Т. Казакова. – Херсон, вид-во ФОП Вишемирський В.С., 2019. – с. 402-404.

2. Гузар У.Є., Завидівська О.І., Кулик О.М. Особливості формування корпоративної культури підприємств готельно-ресторанного бізнесу в сучасних умовах [Електронний ресурс] / У.Є.Гузар, О.І.Завидівська, О.М.Кулик // Східна Європа, бізнес та управління. – 2020. – № 2 (25). – Режим доступу до ресурсу: <http://www.eastemeurope-emb.in.ua/25-2020-ukr>

3. Кусик Н. Л. Ефективність соціально відповідальної діяльності: взаємозв'язок з інвестиційним кліматом та привабливістю [Текст] / Н. Л. Кусик, А. В. Ковалевська // Формування сучасних механізмів розвитку інноваційної сфери економіки : монографія. – Сімферополь : ДІАЙПІ, 2013. – С. 280–300.

4. Ковалевська А. В. Корпоративна соціальна відповідальність : навч. посібник / А. В. Ковалевська, Н. Л. Кусик – Харків : СІМ, 2014. – 528 с. 2.

5. Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика : підручник / М. А. Саприкіна, О. М. Ляшенко, М. А. Саенсус та ін. ; за наук. ред. д.е.н., проф., засл. діяча науки і техніки України О. С. Редькіна – Київ : ТОВ «Фарбований лист», 2011. – 480 с.

6. Семів Л.К., Гузар У.Є. Соціальна відповідальність інноваційних інститутів / Інтеграція України в європейський і світовий простір: збірник тез XIV Міжнародної науково-практичної конференції, 24 травня 2019 року / Львівський інститут ДВНЗ «Університет банківської справи». – Львів, 2019. – с. 141-142.

7. Хамініч С. Ю. Формування фінансової стратегії українських підприємств на основі теоретичних моделей / С. Ю. Хамініч, С. М. Халатур, М. В. Матвієць // Концепти інноваційного розвитку підприємництва: монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. В. В. Храпкіної; Національний університет «Києво-Могилянська академія». – К.: Інтерсервіс, 2018. – 263 с. – С. 190–200

Інформаційні ресурси

1. Інформаційні ресурси Академія КСВ (CSR Academy): [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.csracademy.org.uk>.

2. Бізнес для соціальної відповідальності (Business for Social Responsibility) - <http://www.bsr.org>.

3. Бізнес і Права людини (Business and Human Rights): [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.business-humanrights.org>. Глобальний договір ООН (UN Global Compact, 2000). – Режим доступу: <http://www.globalcompact.org.ua>.

4. Глобальний сервіс розповсюдження новин присвячений питанням КСВ (CSR wire is a newswire service devoted solely to CSR issues. CSR wire): [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.csrwire.com>.

5. Глобальний стандарт КСВ створений для потреб організацій всіх типів та розмірів (The Good Corporation is a global standard of corporate social responsibility designed to address the needs of all types and sizes of organisation. The Good

Corporation): [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.goodcorporation.com>.

6. Глобальні принципи Селлівана з соціальної відповідальності (Global Sullivan Principles of Social Responsibility): [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.globalsullivanprinciples.org>.

7. Європейська асоціація етики бізнесу (European Business Ethics Network – EBEN): [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.eben-net.org>.

8. Європейська корпоративна відповідальність (Corporate Social Responsibility Europe): [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.cseurope.org>.

9. Європейська мережа бізнес-етики (European Business Ethics Network (EBEN): [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.eben.org>. Ініціатива Глобальної звітності (Global Reporting Initiative): [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.globalreporting.org>.

10. Концепція Національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.pfi.org.ua/index.php>.

11. Соціальна відповідальність бізнесу: розуміння та впровадження [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.un.org.ua/files/Concept_Paper.pdf.

12. Стандарт ISO 26000, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iso.org>.